

ρόλος

ρόλος, ο, ουσ. [<γαλλ. role], ο ρόλος. **1.** πρόσωπο θεατρικού, κινηματογραφικού ή τηλεοπτικού έργου που υποδύεται ο ηθοποιός: «έχει ειδικευτεί στο ρόλο του σκληρού». **2.** η συμβολή κάποιου σε κάποιο έργο ή στη διαμόρφωση κάποιας κατάστασης, η συμμετοχή κάποιου σε κάποια ενέργεια: «ο ρόλος του υπήρξε σημαντικός στο κλείσιμο της συμφωνίας». (Τραγούδι: *στην ιστορία μας ο φίλος αυτός είχε παίξει έναν ρόλο τελευταίο κι όπως μας κοίταζε στα μάτια σκυφτός, μ' έκανε αγάπη μου αδιάκοπα να κλαίω*). Υποκορ. **ρολάκος, ο** και **ρολάκι, το** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 23 φρ.).

- δεν ξέρω τι ρόλο παίζει, **α.** δεν ξέρω με τι καταγίνεται, με τι ασχολείται στη ζωή του, δεν ξέρω ποια είναι η κοινωνική ή οικονομική του κατάσταση: «φαίνεται δραστήριος άνθρωπος, ρε παιδιά, αλλά δεν ξέρω τι ρόλο παίζει». **β.** δεν ξέρω τι είδους άνθρωπος είναι, ποιο είναι το ποίον του: «είναι συμπαθητικός άνθρωπος, αλλά δεν ξέρω τι ρόλο παίζει». Συνών. *δεν ξέρω τι βιολί βαράει / δεν ξέρω τι καπνό φουμάρει / δεν ξέρω τι ώρες κάνει*.

- δεν παίζει (κανένα) ρόλο, **α.** δεν έχει (καμιά) σημασία: «αυτό που λες, δεν παίζει κανέναν ρόλο με την υπόθεση που κουβεντιάζουμε». **β.** δεν έχει (καμιά) δυνατότητα να μας βοηθήσει στη συγκεκριμένη υπόθεση που κουβεντιάζουμε, γιατί δεν έχει καμιά δικαιοδοσία: «αν θέλεις να προσληφθείς στη δουλειά μην απευθυνθείς σ' αυτόν τον άνθρωπο, γιατί δεν παίζει κανένα ρόλο στις προσλήψεις».

- δεύτερος ρόλος, ο μετά τον πρωταγωνιστικό κυριότερος ρόλος σε κάποια θεατρική παράσταση ή σε κάποιο κινηματογραφικό έργο: «ο τάδε ηθοποιός ενσάρκωσε πολλούς δεύτερους ρόλους στο θέατρο και στον κινηματογράφο, όπου και διέπρεψε».

- εγώ τι ρόλο παίζω! έκφραση δυσaráσκειας ή δυσφορίας από άτομο που, ενώ έχει υπό τη δικαιοδοσία του κάποιον ορισμένο κύκλο εργασιών, παραγκωνίζεται συστηματικά και όλοι αναφέρονται σε κάποιο άλλο άτομο: «καλά, ρε παιδιά, εγώ τι ρόλο παίζω σ' αυτό το εργοστάσιο κι όλοι ζητάτε άδεια απ' τον τάδε!». Συνών. *εγώ τι βιολί βαράω! / εγώ τι καπνό φουμάρω! / εγώ τι ώρες κάνω(!)*.

- εγώ τι ρόλο παίζω; ποια είναι η θέση μου, το πόστο μου, η ουσιαστική μου συμμετοχή, η ουσιαστική μου συμβολή στη συγκεκριμένη δουλειά ή υπόθεση(:): «ο ένας ανέλαβε τη διεύθυνση προσωπικού, ο άλλος ανέλαβε τις δημόσιες σχέσεις κι ο άλλος ανέλαβε τη διακίνηση των εμπορευμάτων. Εγώ τι ρόλο παίζω;». Συνών. *εγώ τι βιολί βαράω; / εγώ τι καπνό φουμάρω; / εγώ τι ώρες κάνω(:)*.

- έχω σπουδαίο ρόλο, βλ. φρ. παίζω σπουδαίο ρόλο.

- έχω τον πρώτο ρόλο, βλ. φρ. παίζω τον πρώτο ρόλο.

- κάποιο ρόλο παίζουμε κι εμείς, σε κάτι συμβάλλουμε και εμείς, έχουμε και εμείς κάποια συμμετοχή στη δουλειά ή την υπόθεση για την οποία γίνεται λόγος: «μπορεί να μην είμαι απ' τους μεγαλομετόχους αυτής της επιχείρησης, αλλά κάποιο ρόλο παίζουμε κι εμείς». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *ε* ή το *όλο και*. Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του.

- κι εμείς τι ρόλο παίζουμε! γιατί δεν υπολογίζεις στην παρουσία μας, στην ύπαρξή μας, στη δυνατότητα ή στην ικανότητά μας να πραγματοποιήσουμε κάτι ή να βοηθήσουμε σε κάτι που έχεις ανάγκη: «αν δε βρω αυτά τα λεφτά μέχρι το τέλος της βδομάδας, χάθηκα. -Κι εμείς τι ρόλο παίζουμε! || δεν παίρνει μπρος τ' αυτοκίνητό μου και δεν ξέρω τι έχει. -Κι εμείς τι ρόλο παίζουμε!». Συνήθως η φρ. κλείνει με το *εδώ*. Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του. Συνών. *κι εμείς τι βιολί βαράμε! / κι εμείς τι καπνό φουμάρουμε! / κι εμείς τι ώρες κάνουμε(!)*.

- μπήκε στο πετσί του ρόλου του, βλ. λ. [πετσί](#).

- ξέρει καλά το ρόλο του, είναι καλά κατατοπισμένος, δασκαλεμένος για το τι πρέπει να πει και ποια στάση να κρατήσει σε μια υπόθεση: «όσο για τον τάδε μάρτυρα, μείνει ήσυχος, γιατί ξέρει καλά το ρόλο του».

- *παίζει διπλό ρόλο*, βλ. συνηθέστ. *παίζει ρόλο διπρόσωπο*.

- *παίζει ρόλο*, έχει σημασία: «αν θέλεις να πετύχεις από κάποιον κάτι, παίζει ρόλο ο τρόπος με τον οποίο θα του το ζητήσεις».

- *παίζει ρόλο διπρόσωπο*, είναι ανειλικρινής, είναι υποκριτής: «πρόσεχε τον άνθρωπο με τον οποίο κάνεις παρέα, γιατί παίζει ρόλο διπρόσωπο κι όσο είσαι μπροστά του, σε τιμά και σε υπολογίζει, μόλις όμως κάνεις πως φεύγεις, αρχίζει τις κατηγορίες». (Λαϊκό τραγούδι: *δώσε τώρα την καρδιά σου σε άλλο πρόσωπο και μαζί μου τώρα **παίξε ρόλο διπρόσωπο***).

- *παίζει το ρόλο του φούρναρη*, βλ. λ. [φούρναρης](#).

- *παίζω ρόλο*, παίρνω μέρος με κάποιο τρόπο σε κάποια υπόθεση, μετέχω, συμμετέχω: «στην κυβέρνηση όλοι παίζουν ρόλο, όταν πρόκειται να παρθούν σπουδαίες αποφάσεις».

- *παίζω σπουδαίο ρόλο*, η συμμετοχή μου, η συμβολή μου σε μια δουλειά ή υπόθεση είναι πολύ ουσιαστική, πολύ σημαντική: «ένας απ' αυτούς που παίζουν σπουδαίο ρόλο σ' αυτή την επιχείρηση είναι κι ο τάδε».

- *παίζω το ρόλο μου*, **α.** μετέχω, συμμετέχω σε κάποια συγκεκριμένη δουλειά ή υπόθεση με κάποιο συγκεκριμένο τρόπο: «μα και βέβαια τους είμαι απαραίτητος, γιατί κι εγώ παίζω το ρόλο μου σ' αυτό το εργοστάσιο». **β.** συμβάλλω με τις ενέργειές μου στη διαμόρφωση κάποιας κατάστασης: «έπαιξα κι εγώ το ρόλο μου στη συμφιλίωση των δυο αδερφών».

- *παίζω τον πρώτο ρόλο*, έχω πρωταρχική συμβολή στη λήψη μιας απόφασης ή στη διαμόρφωση κάποιας κατάστασης: «ο τάδε έπαιξε τον πρώτο ρόλο στη διαμόρφωση της νέας πολιτικής γραμμής της κυβέρνησης».

- *παράσταση για ένα ρόλο*, βλ. λ. [παράσταση](#).

- *πρώτος ρόλος*, ο πρωταγωνιστικός ρόλος σε κάποια θεατρική παράσταση ή σε κάποιο κινηματογραφικό έργο: «ο Μινωτής διακρίθηκε παίζοντας πρώτους ρόλους στην αρχαία ελληνική τραγωδία».

- *τι ρόλο παίζει!* δεν έχει καμιά σημασία: «αυτό που μπορώ να σου δώσω είναι τριακόσια ευρώ. -Τι ρόλο παίζει! Εγώ χρειάζομαι τρεις χιλιάδες».

- *τι ρόλο παίζει;* **α.** με τι καταγίνεται, με τι ασχολείται στη ζωή του, ποια είναι η κοινωνική ή οικονομική του κατάσταση(:): «έχει την τσέπη του πάντα γεμάτη, αλλά τι ρόλο παίζει, μπορεί να μου πει κανείς;». **β.** τι είδους άνθρωπος είναι, ποιο είναι το ποίον του(:): «να τον βάλουμε στην παρέα μας, δε λέω, αλλά τι ρόλο παίζει;». Συνών. *πώς μετράει; / τι βιολί βαράει; / τι καπνό φουμάρει; / τι ώρες κάνει;*